

O WSPÓŁPRACY NAUKOWEJ W DIALOGICZNOŚCI Z PROFESOREM MYKOŁĄ ZYMOMRYĄ W WYMIARZE MIĘDZYNARODOWYM

Jan Grzesiak

Prof. dr hab.
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie
Konin (Polska)
e-mail: jang@amu.edu.pl
<https://orcid.org/0000-0003-2898-4075>

Jurij Wowk

Kandydat nauk ekonomicznych, docent,
prorektor Drohobyckiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Franki
(Drohobycz, Ukraina)
<https://orcid.org/0000-0002-4277-8289>

*Tekst ten dedykujemy Zaczemu Przyjacielowi
Profesorowi Mykołe Zymomryi
w 75. rocznicę Jego Urodzin*

Wprowadzenie. W obliczu przemian transformacyjnych dokonujących się w Europie i poza nią odpowiedzialne zadania stawiane są wobec świata nauki i edukacji na rzecz rozwoju społeczeństw informacyjnych w duchu pokoju i wielokulturowego internacjonalizmu. Nie będzie to możliwe bez ciągłości autentycznego ruchu w tworzeniu postępu pedagogicznego, w którym prymarne zadania przypadają na nauczycieli, nauczycieli akademickich oraz pracowników nauki [Zymomrya, 2016; Dobryanski, 2016; Denek, 2006; Grzesiak, 2010].

Od ponad ćwierć wieku mam zaszczyt ściśle współpracować z Profesorem Mykołą Zymomryą, który dał się poznać jako niezwykle mądry i odpowiedzialny w swej twórczości literackiej i naukowo-kulturalnej, a zara-

zem jako wielce uczciwy i życzliwy człowiek pracy i przyjaciel. Kontakty z Profesorem w Polsce i w Ukrainie powodowane były pracą zawodową oraz badaniami naukowymi o zasięgu międzynarodowym w dziedzinach edukacji i nauk o niej, w tym przestrzeniach szeroko traktowanej pedagogiki kultury sąsiadujących z sobą narodów Polski i Ukrainy. Częste i nacechowane aktywnością nasze spotkania na sympozjach i kon-ferencjach naukowych sprzyjały zacieśnianiu więzi przyjaźni w duchu internacjonalizmu i odpowiedzialności za jakość edukacji i kultury w układzie międzynarodowym — także poza granicami Ukrainy i Polski. Profesor Mykoła wpisał się jako niezwykle pracowity i kompetentny uczony w nurt wielu cyklicznych konferencji oraz wydawnictw naukowych, a dla mnie osobiście wielce zaszczytnym było Jego czynne uczestnictwo w organizowanych pod moim kierunkiem naukowym cykliczne Wielkopolskie Forum Pedagogiczne pod nazwą „Innowacje i Ewaluacja w Edukacji”. W roku 2021 odbyło się jubileuszowe XX Forum, w którym swoim aktywnym uczestnictwem z wyróżnieniem i uznaniem zapisał się Zaczny Jubilat — Profesor Mykoła. Niezwykła wdzięczność i uznanie płyną w Jego stronę z głębi mego serca — tym bardziej czuję się wyróżniony możliwością opublikowania niniejszego tekstu w wydawnictwie okolicznościowym, a jakże prestiżowym w skali międzynarodowej, dzięki przychylności władz Uniwersytetu im. K. D. Uszyńskiego w Odessie. Dumny jestem z tego, że dzięki współpracy z Profesorem Mykołą było mi dane zaprzyjaźnić się z wieloma osobistościami i autorytetami nauki jako pracownikami tego Uniwersytetu.

Cenię sobie niezwykle wysoko to, że czcigodny Profesor dr hab. Mykoła Zymomrya, jawi się jako prawdziwy i niezawodny Przyjaciel (a nawet Brat), a zarazem jako Mistrz pozostający w służbie wartościom tkwiącym w języku, w edukacji, w kulturze narodowej i w wielo-kulturowości w przestrzeni międzynarodowej, zwłaszcza w Ukrainie i w Polsce. Z dumą mogę podkreślić, że zarówno Jego życie jak i twórczość świadczą o niezwykle spójnym oraz konsekwentnym zdążaniu do prawdy, która jest niezwykle istotną wartością w pracy naukowej, i nie mniej w pracy nauczycieli i nauczycieli akademickich.

Jakość edukacji i nauk o niej — jako wartości. Celowość konstruowania na żywo względnie optymalnych narzędzi pomiaru dydaktycznego z elementami autokorekty, samokontroli, samooceny po stronie uczącego się podmiotu, a dopiero na tej podstawie możliwe będzie uzasadnione konstruowanie i stosowanie narzędzi pomiaru kontrolno-oceniającego po stronie nauczyciela czy instytucji (np. komisje egzaminacyjne). Jest to tylko postu-

lat, który może być potraktowany jako zaproszenie do współpracy między nauczycielami i zespołami badawczymi skupiającymi nauczycieli, nauczycieli akademickich a także studentów (i uczniów). Niewątpliwie stanie się to wówczas, gdy uczestnicy procesów edukacyjnych i zespołów badawczych zjednoczą działania i będą wymieniać się doświadczeniami — co będzie chlubnym przejawem kontynuowania myśli oraz dążeń naukowych Profesora Kazimierza Denka oraz Profesora Mykoła Zymomry.

Autoewaluacja i dialogiczność w kontaktach z Profesorem Mykoła Zymomryą. W zależności od tego, jaki charakter nosi dany przedmiot kształcenia szkolnego czy studiów w szkole wyższej, w jakich formach jest on realizowany — dokonuje się ustalenia syntetycznej formuły określającej algorytm wyznaczania kompleksowego wskaźnika (K) kompetencji studenta. W przypadku gdy w planie studiów dany przedmiot realizowany jest w formie wykładowej, a także ćwiczeniowej w powiązaniu z systemem praktyki pedagogicznej w szkole, a ponadto charakter przedmiotu jest interdyscyplinarny i cechuje go wysoki wskaźnik spójności — duża ranga winna być przypisywana sferom: poznawczej, instrumentalnej, a także aktywnemu uczestnictwu studentów w zajęciach w uczelni oraz w szkole w toku praktyki. Nie mniejszą wagę należy przypisywać pracy własnej studenta w studiowaniu literatury (wskazanej oraz wybieranej wedle własnego uznania studenta).

Szczególnie istotną rangę należy przypisywać mechanizmom autoewaluacji i samooceny studenta (ucznia) odpowiadającym analogicznym mechanizmom wyróżnianym w procedurach ewaluacji i oceniania występujących po stronie nauczyciela. Bowiem, aby wymagać od ucznia (studenta) określonych kompetencji, należy dużą uwagę przywiązywać kształtowaniu u niego kompetencji w zakresie samokontroli, autokorekty, autoewaluacji i samooceny. Przytaczamy w tym miejscu przykładowe narzędzie badawcze zastosowane przez nas prowadzonych badaniach dydaktycznych. Jest to narzędzie autoewaluacji studenta — na podobnej zasadzie należy upatrywać potrzebę i możliwości stopniowego kształtowania tego rodzaju kompetencji u uczniów od najmłodszych lat uczestnictwa w procesach edukacyjnych. Wyrażamy tutaj pogląd, że nieodłącznym elementem edukacji kulturalnej jest odpowiedzialne zachowanie wyrażane z kontekście wartości społecznych — które nie może być pozbawione elementów wartościowania w formie autoewaluacji i samooceny. Narzędzie autoewaluacji można znaleźć na stronie domowej autora tego tekstu (www.jangrzesiak.edu.pl) — z tego względu nie będziemy tutaj jego przedstawiać. Podkreśliśmy jedynie, że

w końcowej fazie autoewaluacji studenta (w szczególności przyszłego nauczyciela) występują następujące sekwencje:

1. ocena według nauczyciela (i ewentualnie uzasadnienie),
2. różnice w ocenie i samoocenie (ich uzasadnienie),
3. dialogowanie studenta i nauczyciela — wnioski dotyczące dalszej pracy własnej studenta.

Analiza uzyskanych wyników w toku prowadzonych przez nas badań diagnostycznych oraz w kolejnych fazach badań o charakterze kontrolno-egzaminacyjnym pozwoliła na zweryfikowanie założeń nowej jakości narzędzia pomiaru skuteczności studiowania — kształcenia na kierunkach pedagogicznych i artystycznych. Wypowiedzi studentów wskazywały na celowość i niewątpliwie wartości takiego podejścia metrologicznego w autodiagnozie, a następnie w diagnozie każdego studenta z osobna. Wartościowym elementem ukazanego narzędzia jest też sekwencja pod nazwą „dezyderaty i wnioski”, co badani studenci traktowali jako istotne choć niełatwe dla nich wyzwanie w kontekście nabywanych kompetencji do przyszłego zawodu nauczyciela.

Dla zilustrowania przedstawionych założeń warto byłoby przytoczyć przykłady skonstruowanych narzędzi pomiaru dydaktycznego stosownie do obranej formy pisemnej, czy rozmowy, czy też działania praktycznego np. w kontakcie z uczniem — klasą. Zagadnienie konstruowania tych narzędzi zasługuje niewątpliwie na nadanie wysokiej rangi zarówno naukowej jak i praktycznej. Ze względu na ramy tego opracowania odstępujemy od szczegółowej analizy.

Metodologia i metodyka stosowania pomiaru dydaktycznego i ewaluacji uzyskiwanych efektów w procesach edukacyjnych nabiera, i zapewne nadal będzie nabierać, coraz większego znaczenia. Konieczne staje się więc prowadzenie systematycznych i bardzo rzetelnych badań jakościowych nad jakością narzędzi diagnozowania efektów edukacji. Dotyczy to również badań nad jakością pomiaru rzeczywistych kompetencji uzyskiwanych przez studentów przygotowujących się do pracy w zawodzie nauczyciela, a następnie jakością ich pracy zawodowej w szkole po ukończeniu studiów. Szczególniej wymowy nabiera zagadnienie jakości kształcenia kierunkowego w kontekście nabywanych kompetencji w systemie praktyk pedagogicznych.

Nie wystarczy bowiem ograniczać badań pedagogicznych do stwierdzania faktów, tym w przypadkach wymagających wysuwania dezyderatów i wdrożeń doskonalszych rozwiązań ku wyższej skuteczności procesów edukacyjnych. Kontynuowanie dyskursów dydaktycznych oraz upowszechnia-

nie dobrych wydawnictw wśród nauczycieli i studentów jest nieodzowne dla dalszego postępu pedagogicznego na co dzień we wszystkich polskich szkołach i uczelniach. Indywidualne poczynania i próby badawcze czy nowatorskie mają niewątpliwe znaczenie społeczne, ale dopiero szeroko podejmowane spójne działania jak najszerzych rzesz wszystkich nauczycieli i nauczycieli akademickich mogą sprawić, że rozważana w tym artykule problematyka określania syntetycznego wskaźnika kompetencji ucznia-studenta będzie ważnym krokiem naprzód dla poprawy jakości edukacji w każdej szkole i w każdej uczelni. Potrzeba bowiem kompetentnego i odpowiedzialnego działania i współdziałania wszystkich podmiotów edukacyjnych na rzecz faktycznego postępu pedagogicznego pociągającego za sobą faktyczną poprawę jakości edukacji dzisiaj — jutro i pojutrze. Jest to kompleks niezwykle odpowiedzialnych zadań, jakie na zasadzie ciągłości winny być podejmowane w kolejnych latach przez wszystkich uczestników konferencji naukowych o zasięgu międzynarodowym. Wszystkich nauczycieli i nauczycieli akademickich należy przy tym wspierać i wspomagać w ich poczynaniach dydaktyczno-wychowawczych na zasadzie wzajemności. Nie będzie to możliwe — jeśli dydaktyka wyższej szkoły w istocie nie będzie we własnym zakresie stanowić o tożsamości dydaktyki jako wiodącej subdyscypliny pedagogiki, integralnie powiązanej z dydaktykami szczegółowymi oraz wielorakim formami praktyki pedagogicznej — z uwzględnieniem szeroko zakrojonej współpracy międzynarodowej uczelni różnych krajów. Osobiście wyniosłem bogactwo korzyści w ramach współpracy naukowej w kontakcie z Profesorem Mykołą.

W tym miejscu zapewniam, że wraz z grupą moich współpracowników i przyjaciół, wspólnie także studentów, będziemy podejmować wszelkie działania rzecz pomnażania dorobku naukowego i artystycznego w ramach owej dalszej współpracy — dla dobra edukacji na miarę jutra.

Współpraca i kontakty z Jubilatami były, są i będą dla mnie niebywałym zaszczytem w pracy naukowej i edukacyjnej — to zarazem niezawodny Przyjaciół i Uczony, który w działaniach na co dzień niepokoił twórczo i refleksyjnie, a przede wszystkim udzielał mądrego wsparcia oraz po mistrzowsku mobilizował do wspólnej, intelektualnej przygody z mądrością, z pedagogiką i z kulturą.

Nie sposób wyliczyć wszystkich zasług, dokonań i ukazać słowami wartości tkwiące w osobowości i mądrości czcigodnego Profesora Mykoły. Pragnę szczególnie podkreślić niezwykłość Jego wręcz mistrzowskiej aktywności w

służbie wartości w życiu człowieka i społeczeństw. W tym kontekście można Profesora Jubilata traktować jako Mistrza:

- w służbie nauce, mądrości i piękna,
- w służbie edukacji patriotycznej i pokoju,
- w służbie innym ludziom — w dialogu,
- w służbie najbliższym i rodzinie.

Profesor Mykoła niezwykle trafnie i interesująco w swoich opracowaniach uczy tego, jak dokonywać ewaluacji dokonujących się przemian we współczesnym świecie i we współczesnej szkole, a na tej podstawie wręcz w mistrzowski sposób wskazuje na racjonalne rozwiązania, które dość często powstają na drodze modyfikacji rozwiązań stosowanych w bliższej czy w dalszej przeszłości. Jest to bardzo racjonalne podejście w tworzeniu postępu pedagogicznego w dziedzinie edukacji w obliczu przemian — na miarę edukacji jutra.

Mam powód do niezwyklej dumy z tego, że w roli redaktora przyczyniłem się do wydania dwóch książek pt. „Progi w ulu” (2019) oraz „Echo życia” (2021) zawierających niezwykle wartościowe i skłaniające do refleksji opowiadania autorstwa Profesora Mykoły. Jako redaktor, a także jako tłumacz kilku opowiadań miałem sposobność do uzewnętrznienia moich relacji z autorem opowiadań. Choćby w ten sposób mogłem odwdziżyć się Profesorowi za Jego zaangażowanie w inicjatywach naukowych podejmowanych przeze mnie w uczelniach polskich. Od pierwszego kontaktu z Profesorem coraz bardziej doceniałem naszą wzajemną wolę współpracy naukowej, jaką oboje ześmy zapoczątkowali w Zakopanem na sympozjum naukowym według konceptualizacji Profesora Kazimierza Denka. Każde kolejne spotkanie naukowe zacieśniały nasze relacje koleżeńskie, które dość szybko przerodziły się w więzi przyjacielskie. Z obu naszych stron miały miejsce dążenia ku temu, aby poszerzać kręgi uczonych i działaczy kultury na rzecz rozwijania międzynarodowej współpracy naukowo-kulturalnej między ośrodkami i uczelniami w Polsce i Ukrainie. Naszym wspólnym poczynaniom sprzyjała praca Mykoły Zymomryi na stanowisku profesora w polskich uczelniach.

Jako pedagog dopatruję wymowy twórczości pisarskiej i naukowej Profesora dla edukacji i dla nauk o niej. W kontekstach edukacji obywatelskiej i patriotycznej w dobie przemian transformacyjnych zachodzących w Polsce i na świecie opowiadam się za wychowaniem wielokulturowym bez zatarcia tożsamości narodowej (np. ze względu na dość częste przejawy in-

fantylnej globalizacji). W tym zakresie szczególnych wartości nabiera edukacja językowa i jej wychowawcze funkcje podlegające urzeczywistnieniu w klimacie dialogiczności oraz mechanizmów komunikacji interpersonalnej.

Nasza współpraca o znaczeniu kulturowym i prakseopedagogicznym była i jest potęgowana więziami przyjaźni opartej właśnie na teoretycznych podstawach dialogu oraz interpersonalnej komunikacji. Na tym podłożu występowały sytuacje, w których uczestniczył Mistrz — Profesor Mykoła Zymomrya, a mnie było dane być tak blisko jego osoby i innych bardzo wartościowych osób. To ma znaczenie symbolu i znaków życia w moim wkładzie w tworzeniu zbiorów opowiadań upamiętniających chwile wspólnego przeżywania impulsów zawierających treści o charakterze naukowym, kulturalnym, edukacyjnym, a ponadto wzbogacanych towarzyszącymi wciąż więziami partnerstwa oraz przyjaźni w obliczu toczącej się współpracy międzynarodowej — która zaowocowała zawarciem umowy o współpracy między moją Uczelnią, czyli Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Koninie a Uniwersytetem Pedagogicznym im. Iwana Franka w Drohobyczu.

Trwająca współpraca wymagała dynamicznie traktowanych relacji interpersonalnych, sprzyjających rozwojowi języka mówionego i pisanego. Tym samym duża odpowiedzialność spoczywa na edukacji i nauczycielach za kształtowanie kultury zachowań oraz kultury dialogowania wzbogacanego elementami szczerości i koleżeństwa, a nawet przyjaźni. W życiu człowieka, a tym bardziej w życiu społecznym oraz w procesach edukacyjnych nie powinno być miejsca na przejawy mowy zawiści-nienawiści, czy hejtów pisanych na stronach internetowych, a także w wydawnictwach (pseudo)naukowych. Nauka w każdej epoce dziejów, a w tym wobec ciągłych wydarzeń w danej społeczności, nie może nigdy utracić swej tożsamości. Jeśli bowiem nauka traci swoją tożsamość jako wartość, wówczas dochodzi do spadku autorytetu i roli prawdy, tkwiącej w jej całościowym dorobku czy w dorobku poszczególnych pracowników nauki i badaczy. Jeśli prawda podlega podważaniu, zniekształcaniu lub jest blokowana przez upolitycznianie, wówczas rozwój nauk staje pod znakiem niepewności oraz zagrożeń. Dane zdarzenie ma miejsce albo nie — innej alternatywy nie ma. Zarejestrowane zdarzenia podlegają procedurom naukowego (nie upolitycznionego), czyli obiektywnego wyjaśniania, interpretowania, a następnie konstruowania naukowych koncepcji nowych rozwiązań wraz z przewidywaniami skutków ich wdrażania czy upowszechniania. Wymienione i inne elementy stanowią kanwę do różnorodnych dyskursów oraz dialogów w różnych dziedzinach nauki i życia

człowieka. W takim znaczeniu na bardzo wysoką ocenę zasługuje działalność Profesora Mykoły i jego bardzo bogaty dorobek pisarski. Na szczególne podkreślenie i uznanie zasługuje kultura języka oraz aktywność pisarza i uczonego. Daje się to odczuć zarówno w bezpośrednich rozmowach, jak również w jego twórczości literackiej. Dialogiczność oraz kultura ze wszech miar cechują osobę Profesora, dzięki czemu jest on znany i uznawany jako szermierz dążący do ogólnego panowania prawdy, dobra i zarazem piękna. Spotkania z Nim nasycone są zawsze niezwykle istotnymi i cennymi wartościami dla odpowiedzialnie traktowanej edukacji. Te i inne cechy pisarza sprawiają, że potrafi on skupiać mądrych i życzliwych ludzi, aby w następstwie krzewić dobro i mądrość w różnych środowiskach naukowych oraz kulturalnych zarówno w Ukrainie jak i poza jej granicami.

Aktywne słuchanie w dialogu jest umiejętnością wymagającą znajomości meritum owego dialogu oraz opanowania emocjonalnego. Dialogowanie i dyskursy naukowe odbywane w obecności Profesora Mykoły Zymomryi w klimacie świadomej wielo-kulturowości w każdym przypadku wymagają wzajemnego poszanowania oraz akceptacji. Profesor słusznie twierdzi, że jest to nie mniej ważne, aniżeli samo w sobie mówienie. Wnikanie w istotę nie tylko rzeczowej sfery wypowiedzi, lecz także sfery osobowościowej na zasadzie pozytywnego nastawienia stanowi warunek *sine qua non* dialogicznego porozumiewania się dla uzyskania cennego kompromisu.

Profesor Mykoła aktywnie uczestniczy w dyskursach naukowych i skutecznie włącza do nich swoich bliskich i zarazem zaangażowanych osobistości. Uczestnictwo Profesora Mykoły Zymomryi w spotkaniach naukowych często potęgowane było obecnością wielu autorytetów naukowych, z którymi pozostawał on i pozostaje w zacieśnionych więzach przyjaźni w wielu gremiach nauki polskiej.

Opowiadania Mykoły Zymomryi dowodzą dobitnie o tym, że człowiek z człowiekiem winien chcieć i umieć rozmawiać, a nigdy nie szkodzić jeden drugiemu. W bezpośrednich rozmowach z Nim często doświadczałem jego ubolewania z powodu stwierdzanego wszelkiego zła, jakie jest wyrządzane w myśl niechlubnej formuły „człowiek człowiekowi wilkiem (wrogiem)”. I tak zacieśnia się krąg prawdziwych bezinteresownych przyjaciół.

Kultura osobista oraz wysoki potencjał naukowo-literacki czynią Mykołę Zymomryę wzorowym Mistrzem. Jego aktywność naukowa, pisarska i zarazem nieustanna troska o szczęście rodzinne zasługują na wyjątkowe podkreślenie i uhonorowanie. Uczestnicząc w tworzeniu polskojęzycznych

zbiorów opowiadań Profesora, nasuwały mi się refleksje wokół dialogiczności w środkach masowego przekazu.

Mykoła Zymomrya, jako pisarz oraz literaturoznawca, wraz z własnym dorobkiem, zasługuje na rozszerzoną promocję w warunkach kultury i nauki polskiej. Tym bardziej, że biegle włada on językiem polskim w mowie oraz w piśmie. Doskonale zna też historię dziejów państwa polskiego, co wzbogaca odbywane z nim dialogi. Wyrażam przekonanie, że poetycki obraz wyrażany przez Mykołę Zymomryę „duchem słowa” w swoich opowiadaniach dostarcza zarazem osobliwego klimatu atmosfery „przyjaznej biesiady” i „uczty intelektualnej”.

Czcigodny Profesorze Mykoła — trwaj na co dzień w zdrowiu, w optymistycznej aktywności na rzecz pomnażania dobra, mądrości i piękna w nauce i w edukacji młodych pokoleń. Jesteś potrzebny, dostojny Profesorze — bowiem edukacja w Ukrainie i za granicą potrzebuje niezłomnego przewodnika i szermierza po meandrach i zawiłościach procesu kształcenia w kontakcie ze źródłami mądrości.

AD MULTOS ANNOS DOSTOJNY JUBILACIE!

LITERATURA

- Denek, K. (1994). Wartości i cele edukacji szkolnej. Poznań-Toruń.
- Denek, K. (2006). Ewaluacja osiągnięć studentów w nauce oparta na strukturze zdobywania przez nich wiedzy i jej poziomach. W J. Grzesiak (red.), Ewaluacja i innowacje w edukacji. Ocena skuteczności kształcenia w szkole wyższej. Konin.
- Denek, K. (2011). Uniwersytet w perspektywie społeczeństwa wiedzy. Przyszłość kształcenia nauczycieli, Poznań.
- Denek, K. (2015). Ewolucja ewaluacji edukacji uniwersyteckiej. W J. Grzesiak (red.), Jakość innowacji i ewaluacji w edukacji. Kalisz-Konin.
- Denek, K. (2015a). Sprawozdanie z działalności Zespołu Dydaktyki Ogólnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN w latach 2012–2015. Warszawa.
- Denek, K. (2016). W trosce o jakościowe narzędzia pomiaru efektów kształcenia. W J. Grzesiak (red.), Narzędzia pomiaru efektów kształcenia. Kalisz.
- Grzesiak, J. (2003). O nowe spojrzenie na ocenianie uczniów w reformowanej szkole, *Studia Pedagogiczno-Artystyczne* 2. Kalisz.
- Grzesiak, J. (2008). Ewaluacja w dialogu — dialog w ewaluacji. W J. Grzesiak (red.), Ewaluacja i innowacje w edukacji. Kalisz-Konin.
- Grzesiak, J. (2009). Samoocena ucznia a samoocena nauczyciela. W J. Grzesiak (red.), Ewaluacja i innowacje w edukacji. Kalisz — Konin.
- Grzesiak, J. (2013). Jakościowe kwalifikowanie kompetencji studentów wobec europejskich standardów edukacji. W K. Żegnałek (red.), Edukacja polska w konstelacji europejskiej. Siedlce.
- Grzesiak, J. (2016). Optymalizacja jakości narzędzi pomiaru efektów kształcenia czy poprawa jakości edukacji? W J. Grzesiak (red.), Narzędzia pomiaru efektów kształcenia. Kalisz.

Grzesiak, J. (2016a). Syntetyczny wskaźnik kompetencji ucznia służy poprawie jakości edukacji — kiedy? W J. Grzesiak (red.), Narzędzia pomiaru efektów kształcenia. Kalisz.

Wenta, K. (2016). Narzędzia do badań jakościowo-ilościowych e dydaktyce innowacyjnej. W J. Grzesiak (red.), Narzędzia pomiaru efektów kształcenia. Kalisz.

Zymomrya M., Nimyłowycz A., Zymomrya I. (2011), *Zasady pedagogiczne Wasyla Barwńskiego przez pryzmat znaczenia tradycji, w Edukacja jutra w kontekście wyzwań współczesności*, red. K. Denek, A. Kamińska, W. Kojas, P. Oleśniewicz, Humanitas, Sosnowiec.

Zymomrya M., Dobrianskyj I., Zymomrya I. (2016), *Koncepcja pedagogiczna Kazimierza Denka — rola kultury estetycznej w zakresie turystyki krajoznawczej, w Narzędzia pomiaru efektów kształcenia*, red. J. Grzesiak, WPA, Kalisz.

LIKE A PROFESSOR WITH A PROFESSOR — I. E. ABOUT DIALOGICAL SCIENTIFIC COOPERATION WITH PROFESSOR MYKOŁA ZYMOMRYA IN THE INTERNATIONAL DIMENSION

Grzesiak Jan

prof. dr hab
State Higher Vocational School in Konin.
Konin (Poland)
<https://orcid.org/0000-0003-2898-4075>
e-mail: jang@amu.edu.pl

Yurii Vovk

Candidate of Economics, Associate Professor,
Vice Rector at Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Ukraine)
<https://orcid.org/0000-0002-4277-8289>

The article under an eloquent title that begins with the words „Like a professor with a professor...” was created under the influence of the author’s long-term scientific and cultural cooperation with professor Mykoła Zymomrya. It develops the thesis that the Professor is a true and reliable Master who serves the values of language, education, and (multi) culturalism in the international space, especially in Ukraine and Poland. This cooperation resulted in a friendship that mobilized both professors and the circles of their associates (including friends) to systematically multiply their scientific achievements. Moreover, bilateral scientific meetings and conferences, as well as published bilingual publications, were disseminated in many regions of Poland and Ukraine. There was no shortage of referring to the literary works of Professor Mykoła and promoting the patriotic and cultural values contained in it in the history of both Polish and Ukrainian nations. The values of meetings with Professor Mykoła in many bodies have been and will be enhanced thanks to his command of the Polish language in speech and writing.